

1890
1891

De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

IV. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de
c. Ontwerpe van het wetboek van de
d. Ontwerpe van het wetboek van de

V. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

VI. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de
c. Ontwerpe van het wetboek van de
d. Ontwerpe van het wetboek van de

VII. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de
c. Ontwerpe van het wetboek van de
d. Ontwerpe van het wetboek van de

VIII. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

IX. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

X. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

XI. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

XII. De Gedeputeerde van het Parlement in het
a. Ontwerpe van het wetboek van de
b. Ontwerpe van het wetboek van de

GRONDBEGINSELEN DER COMMUNISTISCHE

PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE

I.

DE UITGANGSPUNTEN VAN DE GRONDBEGINSELEN DER COMMUNISTISCHE PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE.

a. De arbeidersraden als organisatorische grondslag.

In ons geschrift "de Grondbeginselen der Communistische Productie en Distributie" wordt de doorvoering van het Communisme van een heel andere kant bezien, dan dit tot nu toe in de arbeidersbeweging gebruikelijk is.

Voor een deel is het het verloop der russische revolutie geweest, dat de noodzakelijkheid van een nader onderzoek betreffende de problemen van het communistische bedrijfsleven aan de orde stelde.

Een tweede feit, dat tot nader onderzoek dwong, is gelegen in het boerenvraagstuk. In ons geschrift "Ontwikkelingslijnen in het Boerenbedrijf" hebben we aangetoond, dat de agrarische productie volkomen vermaatschappelijkt is, dat het boerenbedrijf tot de "industriële productie" is overgegaan, maar dat het landbouwvraagstuk desondanks het groote struikelblok blijft, waardoor een doorvoering van het "Socialisme" of "communisme", zooals dit onder de gangbare zienswijze in de arbeidersklasse begrepen wordt, onmogelijk is. Het boerenbedrijf laat zich niet organisch in het "Communisme" opnemen, waaruit wij afleidden, dat dan de heele opvatting van dit "Communisme" fout moet zijn.

Het derde, en zeker niet het minst belangrijke punt, dat een onderzoek naar de problemen van de communistische productie en distributie noodzakelijk maakte, was in het verschijnsel gelegen, dat de arbeidersklasse zich IN DE REVOLUTIE van andere organisatievormen bediende, dan in het tijdperk van de rustige "verbetering der arbeidsvoorwaarden".

De organisatorische structuur van de revolutionaire arbeidersbeweging verscheen in de vorm van

BEDRIJFSORGANISATIES EN ARBEIDERSRADEN.

Er is echter een nauw verband tusschen de organisatorische structuur van een beweging en de ideologieën, de gedachte-wereld, waardoor ze gedragen wordt. Deze samenhang is zoo innig, dat men de structuur een functie van de ideologieën kan noemen. De organisatorische structuur van de verschillende stroomingen in de arbeidersbeweging loopt dan ook parallel met de verschillende zienswijzen, die we binnen de arbeidersbeweging omtrent de bouw van de communistische samenleving aantreffen. Treden er dan ook in de klassenstrijd structuurveranderingen op, dan beteekent dit niet anders, dan dat er belangrijke ideologische omvormingen hebben plaats gehad, die nu hun organisatorische uitdrukking vinden.

In revolutionaire perioden hebben belangrijke ideologische omvormingen plaats, welke zich met ongekeerde snelheid voltrekken. De doelstelling van de arbeiders wordt een volkomen andere: ze wordt volkomen geradicaliseerd. Eén van de belangrijkste lessen, die de revolutionaire periode 1917 - 1923 ons heeft gebracht, is wel deze, dat de omgevormde ideologieën een andere organisatorische uitdrukking hebben, dan de oude arbeidersbeweging. In de heftigste, zelfs bloedige strijd wordt tegen de oude arbeidersbeweging opgetreden, omdat deze zich krachtig tegen de nieuwgevormde gedachtewereld van de geradicaliseerde arbeiders verzet. De bedrijfsorganisaties en arbeidersraden zijn de organisatorische wapenen, waarmee de arbeiders de revolutie doorvoeren.

Van hoeveel belang de radengedachte in het begin der revolutionaire periode geacht werd, blijkt bijvoorbeeld uit een beschouwing van D. J. Struik in de "Nieuwe Tijd", jaargang 1919, blz. 466, naar aanleiding van de "Radenresolutie", die toen door de C. P. H. was aangenomen:

"Uit niets blijkt helderder de vooruitgang, die we gemaakt hebben in ons inzicht in de wetten der sociale revolutie, dan in onze verklaring over het Radenstelsel. Zelfs twee jaar geleden was deze verklaring nog vrijwel onmogelijk, en drie jaar geleden konden zelfs de klaarste koppen der Internationale nauwelijks iets zeggen over de beteekenis der Raden, zooals wij die nu zien. Het zal moeilijk vallen in de literatuur van voor de oorlog uitsraken in die geest aan te halen..... Overal bleef het tot aan de Februari-revolutie van 1917 bij een simpele vermelding van noodzakelijke verandering van de politieke en economische vormen, waarin zich de revolutie zou kleeden. Nadere aanduiding hierover, is, zoover wij weten, niet gewaagd, althans niet aan deze zijde van de Weichsel. Rosa Luxemburg schrijft in haar geheele brochure over de massastaking slechts een enkele maal terloops over de Raad van Arbeidersafgevaardigden van 1905. Trotzky behandelt in zijn boek over de eerste russische revolutie wel uitvoerig de geschiedenis, de beteekenis en de macht van deze eerste Raad, maar gaat zich niet verdiepen in algemeene bespiegelingen omtrent het Radenstelsel. En zelfs in de marxistische geschriften, die tijdens de eerste helft van de wereldoorlog verschenen, in de "Lichtstralen", in de "Vorbote", ontbreekt elke verwijzing naar de Petrograder Sowjet van 1905.

Dat kort na het uitbreken van de Februari-revolutie van 1917 de Sowjet-gedachte zulk een vast fundament begon te krijgen, is uitsluitend een gevolg van de praktijk der revolutie. Als ooit het woord van Mehring, dat de intuïtie van de handelende massa's genialer kan zijn, dan het grootste genie, bewaarheid is, dan is het in dit geval."

Het belangrijke, positieve, dat de revolutionaire periode 1917 - 1923 ons heeft gebracht, is, dat we de vormen gezien hebben, waarin de proletarische revolutie zich voltrekt, terwijl we tevens de ideologieën zagen, waarvan die nieuwe vormen de uitdrukking zijn. Het overnemen van het maatschappelijk productieapparaat voltrekt zich door de bedrijfsorganisaties en hun samenvatting: de arbeidersraden. Daarom moet een onderzoek van de problemen der communistische productie en distributie van deze grondslag uitgaan.

D'Arbeidersraden worden eenmaal het wozen
Van de geheele menschheid op aarde.
Zooals in bloemen in een groote gaarde
Het hoogste zonnelicht samengelezen.
Zij zijn het hoogste van de algemeenschap,
Zij zijn het verwerpen van de alleenschap,
Daarin elke man, vrouw en teeder kind
Alleen zijn eenig doel, de menschheid, vindt.

De arbeidersraden zijn dus als het licht,
Zij zijn de vrede, de rust en het heil,
Zij zijn de waarheid en de bron der waarheid.

Zij zijn de vastheid in het Algeheel
Der menschheid, de knooppunten van den arbeid,
Zij zijn de zaligheid der menschheid, - zij zijn het licht.

(Herman Gorter)

b. De marxistische verklaring
van de beheersching der
arbeidersklasse.

Naast de bedrijfsorganisaties hebben we als tweede uitgangspunt voor de grondbeginselen van het communistisch bedrijfsleven de marxistische verklaring van de BEHEERSCHING en de UITBUITING van de arbeidersklasse in de kapitalistische maatschappij. Het gaat er daarbij niet in de eerste plaats om, ons aan citaten uit "Het Kapitaal" vast te klampen, maar we moeten ons laten dragen door de algemeene gedachte, het wezenlijke, van Marx' analyse.

De beheersching en de uitbuiting zijn in hun oorzaken buitengewoon eenvoudig en voor iedereen direct begrijpelijk: ze liggen besloten in het feit, dat de arbeider van de productiemiddelen gescheiden is. De kapitalist bezit de productiemiddelen, de arbeider bezit z'n arbeidskracht: de kapitalist bezit de voorwaarden waaronder de arbeider moet werken. Daardoor is de arbeider economisch volkomen rechteloos (moge de politieke democratie ook tot de uiterste volmaking zijn doorgevoerd) en dus volkomen van het kapitaal afhankelijk. Doordat de bezittende klasse HET BESCHIKKINGSRECHT over de productiemiddelen heeft, heeft ze tegelijk de beschikking over de arbeidskracht, dat beteekent:

ZE HEERSCHT OVER DE ARBEIDERSKLASSE.

Het beschikkingsrecht over de productiemiddelen, door de heerschende klasse uitgeoefend, brengt de arbeidersklasse in een afhankelijkheidsverhouding tegenover het kapitaal.

Dit is het wezenlijke.

Het feit, dat de arbeidersklasse van de productiemiddelen losgemaakt is, houdt tevens in, dat ze niet over het vervaardigde product beschikt. De arbeiders hebben met de door hen vervaardigde goederen niets te maken: ze zijn niet van hen, maar ze behoren aan hun "broodheer". Wat er verder mee gebeurt, hoe de vrucht van hun arbeid in de samenleving overgaat, is niet hun zaak: ze hebben alleen hun arbeidskracht te verkoopen en ontvangen daarvoor hun "loon": ze zijn LOONARBEIDERS.

Dat kan niet anders zijn. De beschikking over het productieapparaat sluit de beschikking over het vervaardigde product in. Het zijn twee verschillende kanten van hetzelfde ding. Ze zijn functioneel afhankelijk, het ééne is niet zonder het andere, het ééne bestaat slechts door het andere. Doordat de arbeiders de beschikking over het productieapparaat niet hebben, daardoor hebben ze ook niet de beschikking over het vervaardigde product, daardoor worden ze beheerscht, daardoor zijn ze loonarbeiders.

De loonarbeid is de uitdrukking van het feit, dat er een scheiding is van de arbeid en het arbeidsproduct, van het feit, dat de arbeiders noch over het product, noch over het productieapparaat iets te zeggen hebben. De loonarbeid is het onbedriegelijke kenteken, van de "onmachtigheid" van de arbeidersklasse, van haar overheersching door hen, die over het maatschappelijk productieapparaat en het maatschappelijk product beschikken.

Zoo eenvoudig de grondslag van de overheersching der arbeidersklasse is, zoo eenvoudig is ook de formuleering van het opheffen der loonslavernij (al is de praktische doorvoering dan ook niet zoo eenvoudig!). Deze opheffing kan alleen daarin liggen, dat de scheiding van arbeid en arbeidsproduct wordt opgeheven, dat het beschikkingsrecht over het arbeidsproduct en dus ook over de productiemiddelen weer aan de arbeiders komt.

Dit is het wezenlijke der communistische productie.

Natuurlijk kan dit echter niet meer op de wijze, zooals vroeger de handwerker de beschikking over z'n werktuigen en z'n arbeidsproduct had. De huidige maatschappij kent geen "individuele", op zich zelf staande arbeid meer, ze is tot de maatschappelijke productie overgegaan, tot het vermaatschappelijkte productieproces, waarin ieder slecht een radertje in het Groote Geheel is. Daarom moeten de arbeiders de productiemiddelen nu gemeenschappelijk bezitten. Gemeenschappelijk bezit der productiemiddelen, dat niet meteen het beschikkingsrecht erover beduidt, mist echter zijn doel.

Het gemeenschappelijk bezit is geen DOEL in zich zelf, doch het is slechts het MIDDEL, om het beschikkingsrecht over de productiemiddelen voor de arbeiders mogelijk te maken, om de scheiding van arbeid en arbeidsproduct op te heffen, om de loonarbeid te kunnen afschaffen.

c. Het verwisselen van doel en middel.

Hier ligt het zwakke punt van de huidige arbeidersbeweging. Men stelt het brengen van de productiemiddelen in gemeenschappelijk bezit ALS DOEL, zonder te vermoeden, dat dit in het geheel geen doel kan zijn, zonder te vermoeden, dat het probleem van een nieuwe productiewijze bij de overgang naar het "gemeenschapsbezit" in werkelijkheid pas gesteld is. De arbeidersklasse leeft valschelijk in het vertrouwen, dat het Communisme "vanzelf" komen moet, als dat gehate privaatsbezit der productiemiddelen is opgeheven. Men leeft valschelijk in de onderstelling, dat daarmee de loonarbeid noodzakelijk moet verdwijnen.

De werkelijk proletarische doelstelling kan slechts deze zijn, dat de arbeiders het beschikkingsrecht over de productiemiddelen en daarmee over het product

veroveren en daardoor metterdaad de loonarbeid afschaffen. Eerst daardoor wordt de arbeidersklasse "vrij". De gemeenschappelijk uitgeoefende beschikking over de productie door de vrije producenten, dat is de grondslag van de communistische samenleving.

De vrije producenten kunnen echter niet willekeurig over de productiemiddelen beschikken, zooals "de vrije producenten" onder het kapitalisme (de fabrieksbezitters of -leiders) doen. Is de beschikking willekeurig, dan kan van een gemeenschappelijke beschikking geen sprake zijn. De eerste voorwaarde, om een gemeenschappelijke beschikking over het productieapparaat mogelijk te maken, is daarom, dat de productie onder gemeenschappelijk bezit naar algemeen geldende regels verloopt, regels, waarop alle maatschappelijke werkzaamheden moeten rusten. Dan eerst is een gemeenschappelijk beslissen en handelen mogelijk. De vrije producenten moeten daarom gelijke productieregels voor alle producenten scheppen. Daarmee worden dan de vrije producenten tegelijk tot gelijke producenten en zoo verwezenlijken de bedrijfsorganisaties in hun duizenderlei verbindingen van allerlei aard:

"DE ASSOCIATIE VAN VRIJE EN GELIJKE PRODUCENTEN".

Vanuit deze gezichtshoek verschijnt de eisch der "gelijkheid" dus geenszins als een "ethische" of een "moreele", maar ze spruit direct voort uit de noodzakelijke productievoorwaarden van het communistisch bedrijfsleven. De "gelijkheid" is hier geen ethische categorie, maar een economische: ze wil niet anders tot uitdrukking brengen, dan dat de productie in alle bedrijfsorganisaties naar dezelfde regels verloopt, om een gemeenschappelijke beschikking over het productieapparaat mogelijk te maken. Het voor de heele productie bindend maken van deze regels is de wezenlijke taak van een proletarische revolutie.

Zoo zien we, hoe de moreele eisch der gelijkheid, die we aan het Communisme stellen, de gelijke voorwaarden voor de ontplooiing der individualiteit, haar grondpeiler vindt in de gelijkheid in de productie.